

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Maximiliani Sandaei E Societate Iesv Doctoris
Theologi Architectura Christiana**

Sandaeus, Maximilianus

Coloniae Agrippinae, 1653

4. Spiritus Dei in Architecto Christiano.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46065)

nisi cum eximiâ quadam morum integritate, & sanctitate vitæ, quæ cum exercitatione virtutum cōiuncta est. Et sanè in Architecto non solùm iudicâdi operandi-que egregiam facultatem, sed præclarissimas etiam animi virtutes profani æque ac sacri auctores exigunt. Censent etenim & scientiâ imbutum esse debere haud vulgari, ne ignoratione peccet in opere: & moribus integerrimum, ne cupiditate, aut malitia transuersum agatur.

Ob quam causam Vitruuius optimus Architectonicæ Magister, cuius opera etiam hodie omnium manibus teruntur, varias in linguas transfusa, Architectum Philosophiæ præceptionibus volebat esse eruditum, quod ijs, propter Ethicam, morum integritatem posse assequi, existimaret. Ita autem disserebat. *Philosophia perficit Architectum animo magno, & uti non sit arrogans, sed potius facilis, æquus, & fidelis, sine auaritia, quod est maximum: nullum enim opus sine fide & castitate fieri potest. Ne sit cupidus, neque in muneribus accipendis habeat animum occupatum, sed cum gravitate suam tueatur dignitatem: bonam famam habendo.* Hæc Philosophia præscribit Platonica & Aristotelica: plura de fide, spe, charitate, de cultu religionis, de sacris & cæremonijs, virtutibus infusis et adquisitis, alijsque ad Euangelicam perfectionem spectantibus adiungit Philosophia Euangelica, secundum quam vivere debet Architectus Christianus.

ARTICULUS IV.

SPIRITUS DEI

in Architecto Christiano.

PLENIUS superiora, & multa alia complexus est DEUS, dum dixit, ad Architecturæ disciplinam capiendam, se impleuisse Beseleelem Spiritu DEI. Spi-

D §

ritus

ritus DEI requiritur in Architecto Nostro. Quis ille qualisque est Spiritus? Notat Caietanus ab Hebræo suo Magistro instructus, in Hebraico haberi, *Spiritum Elohim*, hoc est, *Spiritum divini iudicii*, ut divinus Archifaber sit in ejusmodi operibus. Et quidem vox *Elohim* denotat supremam potestatem, quàm in omnia quæ in cælo, terra, & infra hanc sunt exercet DEUS: quodque rerum omnium potiatur, ut Rex, Dominus, Princeps, Judex. Quamobrem, Angeli aut homines divinam repræsentantes potestatem ita aliquando appellantur.

Psalmo LXXXI. DEUS, (*אלהים*) *Elohim*, *stetit in Synagoga Deorum: in medio autem Deos, Elohim, diiudicat*: Chaldæus vertit, ut solet, per paraphrasim, DEUS Divinitatem suam posuit in congregatione justorum, qui potentes sunt in lege, in medio Judicum. Rabbi Abraham *Angelos* legit: R. David *Judices*. Quod ab Architecti notione, ut animaduertunt Pradus & Vilalpandus, non est admodum alienum. Siquidem Architectus significat principem, aut caput fabrorum: estque idem ut judex, aut princeps quidam inter opifices. Ejus enim iudicio, inquit Vitruvius, probantur omnia, quæ à ceteris artificibus perficiuntur opera. An non talis est Christianus Sapiens? vit DEI Spiritu plenus, ideoque verè Spiritualis, & ju lex sincerus, de quo Paulus Apostolus: *Spiritualis iudicat omnia, & ipse à nemine iudicatur*, primæ ad Corinthios secundo. Nimirum idem Sapiens, & est Architectus, & Criticus Christianus, ut suo loco uberius ostendimus. Est itaque, hoc sensu, Architectus Spiritu DEI & iudicii plenus, ut rectissimè queat inter bonum & malum, utile ac delectabile, honestum & turpe, perfectum & imperfectum discernere.

VERUM, latet fortasse sensus alius in uocula DEI, quæ, apud Hebræos, superlativi vicem obit, sicut &

VOX,

VOX, Domini. Pervulgata sunt illa: Cedri DEI, visiones DEI; Ciuitas DEI, Jonæ tertio, quam Interpres magnam vocat, & erat Ninive, Exercitus Domini: Paradisus Domini; Spiritus Domini. Similia multa occurrunt in Diuinis litteris. Itaque Spiritu DEI repletum fuisse Architectum Beselelem, idem est, quod accepisse spiritum magnum, ingentem, sublimem, qualem Architectus DEI postulat, cum profanum quoque illum suum Vitruuius à Philosophiâ voluerit perfici *magno animo*. Hunc sensum indicat S. Augustinus, qui quæstione cxxxviii, in Exodum ita scribit: *Vtrum Spiritus-Sancti muneri, etiam ista opera tribuenda sunt, quæ pertinere ad opificium videntur? An & hoc significatiuè dictum est, vt ea pertineant ad Diuinum Spiritum Sapienciae & Scientia, quæ hic rebus significantur? Tamen etiam hic cum spiritu repletus dicatur iste Sapiencia & Scientia, nondum legitur Spiritus-Sanctus.* Certè, D. Augustinus, cum Spiritum DEI, quo repletus dicitur Architectus, non velit Sanctum dici Spiritum, negare videtur, ad Spiritus-Sancti dona, Sapienciae, intellectus: consilii, & scientia pertinere: quamuis, cum Architectonica, ars sit bona, seu scientia, eaque perfecta, absque DEI Diuinique Spiritus dono & gratia haberi nequit. Videtur igitur Doctor Augustinus velle, Spiritu repletum debere esse Architectum, id est, animo magno & excelso, quem magna deceat cogitare & moliri, magnis plurimisque imbui disciplinis, denique, artificibus aliis. vt ipso tum caput & principem, imperare.

(::)

ARTI-